

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΣΤΗΝ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΕΟΡΤΗ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄

ΣΑΒΒΑΤΟ, 13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2021

«Σύνοδος ούρανοῦ καὶ γῆς» σήμερα, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος!

Καὶ πράγματι, Μακαριώτατε, ἅγιοι ἀρχιερεῖς, σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, στὸν περίπυστο αὐτὸ ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ προστάτου τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀποστόλου Βαρνάβα, μέσα σ' αὐτὴ τὴ «Σύνοδον ἀγγέλων, μαρτύρων καὶ ἀνθρώπων», χρέος ἱερὸ καὶ μεγάλο ἀνετέθη σὲ μένα, ἓνα «μειρακίσκον, εὐτελῆ καὶ ἀπερριμένον» ὁ ὁποῖος «πρὸς ὕψος ἀρχῆς ἀνηνέχθη τοσοῦτον», ὅπως ψέλλισε ταπεινὰ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, στὴν πρώτη μετὰ τὴν εἰς πρεσβύτερον χειροτονία του ὁμιλία.

Διότι, ἂν μπορεῖ ἓνας κακογράφος νὰ ζωγραφίσει ἓναν καλλιτεχνικὸ πίνακα, ἄλλο τόσο μπορεῖ καὶ ὁ χρωστήρας τῶν δικῶν μου λόγων νὰ σκιαγραφήσει τὴ φωτόλουστη μορφή τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

Ἰωάννης τὸ ὄνομά του, Χρυσόστομος τὸ ἐπίθετο! Ἰωάννης, δηλαδὴ δῶρο Θεοῦ! Καὶ ἦταν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι δῶρο Θεοῦ ὁ Χρυσόστομος. Χρυσορρόας ποταμὸς τὸ στόμα του, καὶ κάθε λόγος του ψήγμα χρυσοῦ, κάθε κήρυγμά του «ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου» (Ψαλμ. 118,72).

Σκέπτομαι, πῶς ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἂν ζοῦσε σήμερα, θὰ μιλοῦσε στὸν εὐλογημένο λαὸ τοῦ μαρτυρικοῦ Τόπου μας, γιὰ τὰ ὅσα συμβαίνουν στὴ δική μας ἐποχή; Πῶς ἐκεῖνος θὰ ἀπευθυνόταν σ' ἓνα λαὸ ποὺ δοκιμάζεται ἀπὸ θλίψεις, ποὺ κρατεῖται μακρὰν τῶν πατρογονικῶν του ἐστιῶν, ποὺ κάνει καθημερινὰ τὸν πόνο καὶ τὰ δάκρυά του προσευχὴ στὸν τρισάγιο Θεό; Σκέπτομαι ὅτι ὁ θεωρρήμων Χρυσόστομος θὰ συνέπασχε μὲ αὐτὸ τὸν λαὸ καὶ θὰ τοῦ

μιλοῦσε μὲ λόγο παρηγορητικό, προσφέροντας ἀφειδώλευτα τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πίστη στὴ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ!

Δὲν κατάφερα, ὅμως, νὰ βρῶ τρόπο νὰ ἐπαινέσω ἐπαξίως τὸν ἱερὸ «Χρυσόστομο». Εκεῖνον, γιὰ τὸν ὁποῖο τὸ ἄγγελμα τῆς ἀδίκου ἐξορίας καὶ τοῦ θανάτου του, ἔκανε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὸν ἔζησαν καὶ τὸν ἀγάπησαν νὰ ἀναφωνήσουν· «συνέφερεν, ἵνα ὁ ἥλιος συσταλῇ ἢ ἵνα τὸ στόμα Ἰωάννου σιωπήσῃ».

Θέλησα, λοιπόν, Μακαριώτατε, σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς, σεβαστοὶ ἀδελφοὶ συμπρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, φιλάγιοι καὶ εὐσεβέστατοι χριστιανοί, νὰ ἀλιεύσω σκέψεις ἀπὸ τὸν ὠκεανὸ τῶν δικῶν του θεολογικῶν λόγων, γιὰ νὰ γνωρίσουμε, κάπως, καλύτερα τὴ μαρτυρικὴ καὶ μαχητικὴ προσωπικότητά του.

Ἡ διαχρονικότητα τῆς σκέψης του εἶναι τέτοια, ὥστε οἱ λόγοι του, ποὺ γλυκύφθογοι «καθάπερ πυρσὸς ἐξῆλθαν ἐκ τοῦ στόματός του» φωτίζοντας τὴν οἰκουμένη, εἶναι ἱκανοί, ἀκόμη καὶ σήμερα, δέκα καὶ ἐπτὰ αἰῶνες μετὰ, νὰ λειτουργοῦν παρηγορητικὰ στὸν μελετητὴ τους.

Ἡ ἀρχὴ ποὺ διακήρυττε συνεχῶς πρὸς ὅλους ἦταν: **«Ἐχου τῶν πνευματικῶν, ὑπερόρα τῶν βιωτικῶν»**¹ δηλ. «φρόντιζε γιὰ τὰ πνευματικὰ καὶ νὰ περιφρονεῖς τὰ ὑλικά». Πίστευε ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἓνα ἱατρεῖο, στὸ ὁποῖο προσέρχονται οἱ πιστοὶ γιὰ νὰ θεραπεύσουν τὴν ψυχὴ τους. «Ἰατρεῖόν ἐστι πνευματικὸν ἡ Ἐκκλησία, καὶ δεῖ τοὺς ἐνταῦθα παραγενομένους, κατάλληλα τὰ φάρμακα λαμβάνοντας καὶ τοῖς οἰκείοις τραύμασι ἐπιτεθέντας, οὕτως ἐπανιέναι»².

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἦταν νηπτικὸς Πατέρας, ἐραστής τῆς προσευχῆς, γι' αὐτὸ συνιστοῦσε στοὺς χριστιανούς, «εἴτε ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε ὀδεύετε εἴτε τι ποιεῖτε, ἀδιαλείπτως κράζετε· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησον ἡμᾶς»³.

Ζώντας τὴν ὀρθόδοξη ἀσκητικὴ παράδοση ἔγινε ὁ διδάσκαλος, ὁ ἀλιεύς, ὁ ἱατρός, ὁ κυβερνήτης, ὁ ποιμένας τῶν ψυχῶν, ἓνας ἀληθινὸς Πατέρας, τέλειος

¹ Ε.Π.Ε. 11, 675.

² Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, Ὁμιλία 1^η .P.G. 53,22

³ Ἐπιστολὴ πρὸς μοναχοὺς.

καὶ οἰκτίρμων κατ' εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου Πατέρα⁴. Κι ὁμως τὸν πολέμησαν τὰ κέντρα ἐξουσίας ἀλλὰ τὸν ὑπεραγάπησε ὁ λαός. Τὸν συκοφάντησε καὶ τὸν ἀδίκησε τὸ ἐκκλησιαστικὸ κατεστημένο, ἀλλὰ τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ὁμολόγησε μὲ δύναμη καὶ ἐπιμονή ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση.

Ὅμιλεῖ μὲ παροιμιώδη γλυκύτητα γιὰ τὸν ἀνθρώπινο πόνο, ἀλλὰ ἐλέγχει ἀδυσώπητα τὴ νοθεΐα τῆς ἀλήθειας, τὴ διαστροφή τοῦ κλήρου καὶ τὴν ἀπροκάλυπτη ἀμαρτία. Ὅμιλεῖ σὲ γιορτές, σὲ μνήμες ἀγίων, σὲ εὐκαιρίες ἐκτάκτων κοινωνικῶν γεγονότων, ἐρμηνεύει, ἀναλύει, συνθέτει, ἐνθουσιάζει, προτρέπει, ἐμπνέει, μυσταγωγεῖ ἀκατάπαυστα ὅχι μόνο τὸν κόσμο ποὺ ἔχει μπροστά του καὶ τὸν ἀκούει, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν κόσμο ποὺ στὸ μέλλον μελετᾷ τὰ λυτρωτικά του κείμενα.

Σὲ στιγμὲς ἄφατης ἀδικίας καὶ ἄδικης ἐξορίας, δοξάζει τὸν Θεὸ ὡς μεγάλο εὐεργέτη: «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν· οὐ γὰρ παύσομαι τοῦτο ἐπιλέγων αἰεὶ ἐπὶ πᾶσί μοι τοῖς συμβαίνουσι» (Επιστολὴ 1α' Πρὸς τὴν Διάκονον Ὀλυμπιάδα). Σὲ στιγμὲς θριαμβευτικῆς δικαίωσής του, δὲν ἐπαίρεται καὶ δὲν ἐπιχαίρει. Ἀπλώνει τὸν μανδύα του καὶ μὲ πνεῦμα συγχωρητικότητος καλύπτει τὸν ἐχθρό του ὕπατο Εὐτρόπιο, ὅταν ἐκεῖνος ἔχασε τὴν εὐνοία τῆς αὐτοκράτειρας Εὐδοξίας.

Βιώνει τὴν Ἀνάσταση καὶ ἐκφράζει μὲ θεϊκὸ τρόπο τὴν οἰκουμενικὴ ἀγκαλιὰ τοῦ Ζῶντος Θεοῦ: «Εἴ τις εἰς μόνην ἔφθασε τὴν ἐνδεκάτην, μὴ φοβηθῇ τὴν βραδύτητα· φιλότιμος γὰρ ὢν ὁ Δεσπότης, δέχεται τὸν ἔσχατον καθάπερ καὶ τὸν πρῶτον»⁵.

Ἡ ἀπέραντη ἀγάπη του στὸν Χριστὸ καὶ τὸν πιστὸ λαὸ δὲν μπορεῖ νὰ συμφιλιωθεῖ μὲ τὴν ιδέα ὅτι ἀπὸ τὴν πασχάλια χαρὰ εἶναι δυνατόν κάποιος νὰ ἐξαιρεθεῖ: «Πλούσιοι καὶ πένητες μετ' ἀλλήλων χορεύσατε· ἐγκρατεῖς καὶ ῥάθυμοι τὴν ἡμέραν τιμήσατε... Πάντες ἀπολαύσατε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως»⁶.

Ο Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἀγαπήθηκε ὅσο λίγοι ἅγιοι στὴν Ἐκκλησία. Δὲν εἶναι ἅγιος μόνο τῆς Ἀντιόχειας ἢ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὔτε μόνον τῆς

⁴ Βλ. Ματθ. 5,48 καὶ Λουκ. 6,36

⁵ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Κατηχητικὸς Λόγος

⁶ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Κατηχητικὸς Λόγος

Ἀνατολῆς ἢ τοῦ τετάρτου αἰῶνος. Εἶναι ὁ ἅγιος τῶν μοναδικῶν χαρισμάτων, τῆς μεγάλης δόξης, τοῦ πληρώματος τῆς Χάριτος, «τῶν μαρτύρων ἐφάμιλλος, τῶν ἀγίων ἀγγέλων ἰσοστάσιος, τῶν ἀποστόλων ὁμότροπος» (Κεκραγάριον ἐσπερινοῦ). Εἶναι ἅγιος ὅλων τῶν αἰώνων καὶ τοῦ σήμερα. Εἶναι ὁ ἅγιος ὁλόκληρης τῆς Ἐκκλησίας.

Λαμπρὰ καὶ εὖσημος, Μακαριώτατε πάτερ καὶ Δέσποτα, ἡ παροῦσα ἡμέρα!

Ἑορτῶν διωδία!

«Ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς» (Ἐφ. 5,19), ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει τιμᾷ καὶ γεραίρει σήμερα σύσσωμη ἡ Ἐκκλησία τὸν κλεινὸ τοῦ Χριστοῦ ἱεράρχη Ἰωάννη Χρυσόστομο, τὸν περικλεῆ καὶ περίδοξο. Τὸ αὐτὸ πράττουσι χρεωστικῶς, σήμερα, καὶ οἱ πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. «Ἀδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν» (Ἐφ. 5,19), τιμοῦν τὸν ποιμένα καὶ διδάσκαλό τους, τὸν θεοπρόβλητο ἀρχιθύτη, τὸν ἐπαξίως φέροντα τὸ ἔντιμο τοῦτο ὄνομα τοῦ περιφίλητου ἱεράρχου.

Ἑορτάζει, σήμερα, ὁ πρωθιεράρχης καὶ συνεορτάζουν ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, διάκονοι καὶ λαϊκοί. Χαίρει ὁ πατέρας καὶ συγχαίρουν τὰ τέκνα. Εὐφραίνεται ὁ ποιμένας καὶ συνευφραίνεται τὸ ποίμνιο. Ὅλη ἡ Ἐκκλησία ταυτίζεται μὲ τὸν πρῶτο, ὁ ὁποῖος βρίσκεται «εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ». Ἄπαντες ταυτιζόμαστε μὲ τὸ πρόσωπό Σας, ὡς φορέα ἐνότητος, ἀφοῦ κατὰ τὸν Θεοφόρον Ἰγνάτιο· «Ὅσοι Θεοῦ εἰσιν καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσίν».

Ἀκολουθώντας, λοιπόν, καὶ ἐμεῖς τὰ κατὰ πνεῦμα τέκνα Σας, τὸ ἀποστολικὸ κέλευσμα «μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν» (Ἐβρ.13,7), τὸ ὁποῖο καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου παρέλαβε ἀπὸ τὰ ἐξαγιασμένα χεῖλη του θείου Παύλου, καὶ διδάσκει, καὶ μνημονεύοντες καθ' ἐκάστην τοῦ τιμίου Ὄνόματός Σας, θέλουμε νὰ γνωρίζετε, Μακαριώτατε, ὅτι σὲ κάθε δοκιμασία ἢ θλίψη ποὺ διέρχεστε, συναλγοῦμε καὶ συμπάσχουμε μαζί Σας.

Ἡ ἀνάλωση ὅλου τοῦ βίου Σας στὰ πολύμοχθα καὶ πολυεύθυνα καθήκοντα, ἡ καθημερινὴ ἄνοδός Σας στὸ ὕψος τοῦ Γολγοθᾶ καὶ στήν ὁδὴν τοῦ

Σταυροῦ, ὅπου μόνον στεναγμοὶ καὶ πόνοι καὶ δάκρυα, καὶ «τῷ βραχεῖ Σας ρήματι καὶ πολλῇ συνέσει καὶ διακρίσει», σὲ καιροῦς δοκιμασίας καὶ ἀδιεξόδων, ἐπιμαρτυροῦν ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθναρχοῦσα διακονία, ἐπαξίως ἀνετέθη σὲ Σᾶς καὶ ἔχει ἀκόμη ἀνάγκη τῆς ὅλης προσφορᾶς Σας.

Παρὰ ταῦτα, Μακαριώτατε, πολλές φορές εἰσπράττετε, ὄχι τὴν ἐπιδοκιμασία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σας ἔργου, ἀλλὰ πικρίες κὶ ἀπογοητεύσεις, οἱ ὁποῖες καθιστοῦν, τὸν Σταυρό, τὸν ὁποῖο φέρετε μὲ τόση ἐγκαρτέρηση, ὑπομονὴ καὶ ἐλπίδα, ἀκόμη βαρύτερο καὶ δυσβάστακτο.

Ἐμεῖς, ὅμως, ἐνθυμούμαστε τὶς εὐεργεσίες, ἀπαριθμοῦμε τὰ χαρίσματα καὶ προσμετροῦμε τὴν ἀγάπη Σας πρὸς ἕναν ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Εἴμαστε καθημερινῶς αὐτήκοοι μάρτυρες τῶν παραμυθητικῶν Σας λόγων, ποὺ ἐξέρχονται ἀπὸ στόμα ἑνὸς πολύπειρου Προκαθημένου, ποὺ διακρίνεται γιὰ τὴν ευθυκρισία, τὴν τόλμη καὶ τὴν παρρησία, καθὼς καὶ τὴν ἀληθινὴ πίστιν στὸν Θεό, ἡ ὁποία μᾶς βοηθᾷ ὅλους νὰ ἀντλοῦμε δύναμη καὶ θάρρος. Τὸ πνευματικὸ σθένος, μὲ τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζετε κάθε δοκιμασία, δίδει σὲ ὅλους μας μήνυμα πίστεως καὶ ἐλπίδας.

Σ' αὐτὲς τὶς κρίσιμες ἀπὸ κάθε ἄποψη ὥρες γιὰ τὸν λαὸ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν μας, Σᾶς ἀξιῶναι ἡ ἀγαθότης τοῦ Κυρίου, **Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομε**, νὰ εὐρίσκεσθε σοφὸς καὶ δεξιὸς οἰακοστρόφος τῆς κατὰ Κύπρον Ἐκκλησίας.

Ὅθεν, «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» Σᾶς εὐχόμαστε ὁμοθυμαδὸν καὶ ὀλοψύχως, τὰ ἔτη Σας νὰ εἶναι τόσα, ὅσα τὰ ἀμέτρητα κύματα ποὺ ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια διασχίζετε, καὶ νὰ λαμπρύνετε συνεχῶς τὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ παρουσία Σας στὸν θρόνον τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα ὡσάν τὸν ἑαρινὸ ὀλόγλαυκο οὐρανὸ τῆς γενέτειρας καὶ τροφοῦ Ὑμῶν Πάφου!

Εἶησαν τὰ ἔτη Σας πολλὰ καὶ εὐλογημένα Μακαριώτατε! Γένοιτο!